

**Styrelsen for Videregående
Uddannelser**

Att. Gertie Lund
Bredgade 43
1260 København K

sagsnr. 13/027901-01

12. november 2013

HØRINGSSVAR TIL EN RÆKKE BEKENDTGØRELSER – OPFØLGNING PÅ ÆNDRINGER I UNIVERSITETSLOVEN (STU- DIEFREMDRIFT)

Danske Studerendes Fællesråd takker for muligheden for at afgive høringssvar til en række bekendtgørelser som opfølgning på ændringer i universitetsloven i forbindelse med SU-reformens studiefremdrifts-del. Vi har både nogle overordnede kommentarer til det implementeringsarbejde, som ændringerne i bekendtgørelser er en del af og Styrelsen for Videregående Uddannelsers rolle heri, samt nogle mere specifikke kommentarer til bekendtgørelserne.

OVERORDNEDE KOMMENTARER

Det er velkendt, at DSF overordnet set er særdeles kritiske overfor SU-reformen, heriblandt de elementer af den, der skal sikre øget studiefremdrift på især universiteterne. Vi anerkender, at reformen blev vedtaget i sommers, og ikke står til at blive ændret foreløbigt, men vi vil på det kraftigste opfordre både politikere og Styrelsen for Videregående Uddannelser til at være opmærksomme på de konsekvenser, som reformen medfører for de studerende og uddannelserne i Danmark. Særligt opfordrer vi til at være opmærksom på to punkter:

1. Øget frafald og udskrivninger af studerende som følge af reformen og lokale tiltag med henblik på at opfylde krav om øget fremdrift:

Med de strammere krav til tilmelding af alle studerende til 60 ECTS point pr. år eller 30 ECTS-point pr. semester og afskaffelsen af muligheden for at framelde eksamen, mister de studerende på universitet i høj grad den fleksibilitet, der før har gjort det muligt at nedsætte antallet af ECTS point i de perioder, hvor den studerende kan have brug for det. Det gælder f.eks. i tilfælde af personlige problemer, sygdom, høj aktivitet i studentersociale aktiviteter, studenterpolitik og lignende. Med de nye regler er vi bekymrede for, at de studerende, der før kunne tage færre point i en periode, nu bliver så pressede i deres studier, at de må droppe ud af deres uddannelse. Vi bemærker os, at der lægges op til, at der kan søges dispensation fra fuld tilmelding og for eksamensforsøg, men frygter, at dispensationspraksis mange steder ikke vil være i stand til at sikre den fornødne fleksibilitet. Vi opfordrer Styrelsen til løbende at være opmærksomme på udviklingen, og til løbende at

være i dialog med såvel studerende og universiteterne omkring problematikken.

I samme ombæring bemærker vi, at universiteterne som en del af SU-reformen pålægges den såkaldte 'studietidsmodel'. Vi er særdeles bekymrede for, at det generelle økonomiske pres, som universiteterne er udsat for, vil føre til, at universiteterne, i håb om at opfylde deres måltal, vil indføre stærkt uhensigtsmæssige fremdriftstiltag, der fører til udskrivning af studerende, der bliver forsinkede, selv i mindre grad. Allerede nu ser vi, at flere universiteter lægger op til markante stramninger og vi oplever en stor interesse for muligheden for at udskrive forsinkede studerende fra universiteterne side. At udskrive studerede fra deres uddannelser mod deres vilje er et meget alvorligt skridt, som stiller den enkelte i en meget svær situation, både uddannelsesmæssigt og personligt. Samtidig opfatter vi det som i direkte modstrid med de politiske målsætninger om at flere skal tage en uddannelse, at forhindre nogle studerende i at fortsætte deres uddannelse. Vi opfordrer derfor Styrelsen til at være opmærksomme på udviklingen, eventuelt gennem en monitorering af antallet af studerende udskrevet på grund af studieaktivitetskrav, og til at indgå i en tæt dialog med studerende og universiteterne omkring problematikken.

2. Forringede rammer for studentsociale aktiviteter

Ud over at øge risikoen for frafald og ufrivillige udskrivninger, risikerer de strammere studieaktivitetskrav at forringe rammerne for studentsociale aktiviteter, der er af afgørende betydning for uddannelserne og studiemiljøerne på institutionerne. Det gælder f.eks. det hårde arbejde, som mange studerende gør for at byde nye studerende velkomne på universitetet som rusvejledere, tutorer, mentorer osv. Det gælder også det store studentopolitiske arbejde, som mange studerende laver, der i høj grad understøtter medinddragelsen og medbestemmelsen på universiteterne. En del studerende lægger i dag rigtig meget tid og mange kræfter i disse aktiviteter, til stor gavn for studiemiljøet på universiteterne og hermed til gavn for gennemførelsen og på kvaliteten af uddannelserne. Det betyder dog samtidig, at de engagerede studerende i perioder kan have brug for at tage færre point pr. semester end normeret.

DSF er opmærksomme på og bakker op om, at f.eks. dispensations- og orlovspraksis fastsættes lokalt på universiteterne og i studienævnene. Vi opfordrer dog Styrelsen for Videregående Uddannelser til at følge udviklingen og være opmærksomme på konsekvenserne af de ændrede regler og praksis for de studentsociale aktiviteter på universiteterne.

Angående medbestemmelse og medinddragelse i implementeringsprocessen

Vi opfordrer Styrelsen til at være opmærksomme på, i hvor høj grad ledelserne på universiteterne sikrer medbestemmelse og medinddragelse i beslutningerne om implementeringen af reformen på alle niveauer, og hermed lever op til universitetslovens bestemmelser i §13, stk. 2,5., §15 og §18. Allerede nu foregår der på visse universiteter nogle stærkt kritisable processer omkring reformen, hvor de studerende først bliver hørt og inddraget efter at beslutningerne om udmøntningen af reformen i praksis er taget. Styrelsen bør være opmærksomme på disse processer både mens de står på og i den forestående evaluering af medbestemmelsen på universiteterne.

De uhensigtsmæssige processer, der efter vores opfattelse er på kant med universitetsloven, skyldes ud over en eventuel manglende vilje fra ledelsernes side til at inddrage studerende, at tidsrammen for implementeringen af de nye bestemmelser er meget presset. Vi opfordrer derfor Styrelsen til at udsætte implementeringen af hele eller dele af reformen, for at en god og inddragende proces bliver mulig.

Økonomiske konsekvenser af ændringerne

DSF er bekymrede for, at de øgede krav til optælling af studieaktivitet og med et deraf forventet stærkt stigende antal dispensations- og meritsager vil føre til forøgede administrative omkostninger, som vil tage ressourcer fra uddannelses- og forskningsaktiviteter. Vi opfordrer derfor Styrelsen til at være i dialog med universiteterne omkring ressourceforbruget i forbindelse med implementeringen. Dette skal ske med henblik på at give politikerne et grundlag for at overveje at tilføre ekstra midler til området som kompensation for de ekstra udgifter, således at forsknings- og uddannelseskvaliteten sikres.

Ud over disse generelle bemærkninger, har DSF følgende bemærkninger til bekendtgørelserne.

UDDANNELSESBEKENDTGØRELSEN

Angående fastlæggelse af ny tilmeldingspraksis

DSF er positive overfor de forholdsvis frie rammer, som bekendtgørelsen sætter for, at universiteterne selv kan fastsætte praksis for, hvordan det sikres, at de studerende tilmeldes 60 ECTS-point pr. år eller 30 ECTS-point pr. semester. Vi anser det i den forbindelse for at være afgørende, at reglerne i så høj grad som muligt fastsættes lokalt i studienævnene, så der bliver taget hensyn til den enkelte uddannelses opbygning og forløb. Vi opfordrer derfor Styrelsen til at være opmærksomme på, at universitet respekterer studienævnenes lovfæstede kompetence til at udarbejde forslag til ændringer i studieordningerne og hermed sikrer reel medbestemmelse i implementeringen af ændringerne.

Angående normeret tid for kandidatuddannelser og specialetid

Selvom §5 ikke er ændret som følge af fremdriftsreformen, mener DSF, at de nuværende bestemmelser om, at kandidatuddannelser, der påbegyndes i efterårssemesteret, er normeret til 22 måneder er problematiske i forhold til de nye krav til universiteterne om at reducere studietiden. Det gælder særligt ift. kandidatspecialet. Hvis den studerende fortsat skal have 6 måneder til sit speciale, som det er praksis de fleste steder, så skal specialet igangsættes allerede d. 1 januar, så den studerende kan være færdig til juli, hvis den studerende skal gennemføre sin kandidatuddannelse på 22 måneder. Dette er dog urealistisk langt de fleste steder, og derfor vil de fleste studerende påbegynde specialet 1. februar, og vil derfor, selvom de gennemfører specialet indenfor den givne tidsramme, være forsinkede i forhold til uddannelsesbekendtgørelsen. Dette vil have konsekvenser for opgørelsen af universiteternes gennemførelsetid, og mange universiteter vil derfor muligvis skære i specialetiden for at reducere studietiden. Dette mener vi er fagligt meget uhensigtsmæssigt, og vi ønsker derfor at Styrelsen fastsætter den normerede tid for kandidatuddannelserne til enten 23 eller 24 måneder, også for studerende med start i efterårssemesteret.

Angående fastsættelse af emnet for kandidatspecialet

Med universiteternes pligt til at tilmelde den studerende til 30 ECTS pr. semester, ønsker DSF, at det i hhv. §15 stk. 5 og §21 stk. 7 præciseres, at universiteterne ikke kan pålægge den studerende en opgaveformulering, hverken i forbindelse med bacheloropgaven eller kandidatspecialet. Har den studerende ikke lavet en opgaveformulering inden tidsfristen for tilmelding til opgaven, bør der enten være mulighed for at udsætte tilmeldingen, eller for at opgaveformuleringen først fastlægges efter tilmeldingen.

Angående ændringer i den studerendes studieplan i forbindelse med udlandsophold

DSF ønsker, at det præciseres, at universitetet, hvis den studerende ønsker det, har pligt til at yde den studerende faglig støtte i de tilfælde, hvor forhåndsgodkendte uddannelseselementer ved udlandsophold alligevel ikke udbydes, eller der af andre årsager er brug for ændringer i den studerendes studieplan. Det kan i nogle tilfælde være vanskeligt som studerende at finde nye kurser i et fremmed land indenfor en kort tidsramme, og det er derfor afgørende, at den studerende tilbydes hjælp, hvis det er nødvendigt. Der er særligt vigtigt, når konsekvensen af ikke at finde et 'erstatningsfag' kan blive, at den studerende bliver forsinket i sit studie, hvilket i nogle tilfælde vil få konsekvenser for den studerendes SU, samt for den studerendes videre studieforb, hvor den studerende skal læse mere end normeret for at indhente forsinkelsen. Vi er bekymrede for, at den nuværende formulering i §35, stk. 4 lydende 'den studerende har ansvaret for og initiativpligten til at sammensætte forslag til studieplan eventuelt med faglig støtte fra universitetet' kan tolkes som om, at universitet selv kan bestemme, hvorvidt der kan ydes faglig støtte eller ej.

Angående meritering af uddannelseselementer for udlandsophold.

DSF er bekymrede for, at mange studerende i forbindelse med deres udlandsophold risikerer at komme i klemme i de tilfælde, hvor hverken den studerende eller universitetet kan fremskaffe den fornødne dokumentation for de beståede uddannelseselementer fra værtsuniversitetet, som følge af de strammere aktivitetskrav for udbetaling af SU som indføres fra 2016. Der bør findes en løsning, der sikrer, at studerende ikke automatisk mister deres SU som følge af forsinkelser, som de ikke kan være ansvarligt for. Da grænsen for, hvornår udbetalingen af SU stoppes ændres fra 12 måneder til seks måneder, mener vi, at studienævnene bør have kompetence til at dispensere fra aktivitetsreglerne, da det er studienævnene der kan tage de nødvendige faglige hensyn.

EKSAMENSBEKENDTGØRELSEN

Angående førsteårsprøven

Med de nye muligheder for at stille krav om, at førsteårsprøven skal være bestået ved udgangen af første studieår, får universiteterne i praksis mulighed for at fastsætte regler om, at studerende, der ikke har bestået alle 60 point ved udgangen af første studieår, udskrives fra deres uddannelse. Vi mener, at dette er højst u hensigtsmæssigt for gennemførelsen på uddannelserne og for de studerende, der har brug for ekstra eksamensforsøg til at bestå nogle af deres prøver. For at undgå dette, bør det fremgå af stk. §15, at såfremt universitetet sætter krav om, at førsteårsprøven skal bestås inden et år, kan førsteårsprøven maksimalt bestå i 45 ECTS point.

Angående faglig progression

DSF mener, at bestemmelserne i § 18 stk. 3 angående tilrettelæggelsen af prøver i forbindelse med faglig progression er højst uhensigtsmæssige. Vi er bekymrede for, at kravet om at 3. prøveforsøg i forudsætningsfag skal ligge inden første ordinære fag i det efterfølgende fag, risikerer at presse studerende til frafald, og universiteterne til i mindre grad at skabe faglig progression mellem fagene i en uddannelse. DSF mener, at det er afgørende, at universiteterne har gode rammer for at sikre faglig progression, samtidig med at den faglige progression ikke presser studerende ud af deres uddannelse. Vi ønsker derfor, at bestemmelserne ændres således, at studerende, der ikke består de 2 første prøveforsøg i et forudsætningsfag, kan udsætte tilmeldingen til det efterfølgende fag.

Angående rammerne for 'det 3. prøveforsøg'

Af §18, stk. 4 fremgår det, at studerende, der ikke består den ordinære prøve og den efterfølgende omprøve, skal have mulighed for at deltage i næste ordinære prøve. Vi opfatter dette som om, at den studerende selv kan beslutte, hvornår det 3. prøveforsøg skal tages. Dette ser vi som meget positivt, da den studerende hermed kan tilpasse det 3. prøveforsøg til det tidspunkt, hvor det passer ind i den studerendes studieforløb. Af stk. 6 i samme paragraf fremgår det imidlertid, at 'Det kan fastsættes i studieordningen, hvornår den studerende senest skal deltage i 3. prøveforsøg i et fag, hvor undervisningen i faget er afsluttet.' Vi er i tvivl om, hvordan dette skal tolkes. Umiddelbart tolker vi bestemmelsen som om, at universitetet kan fastsætte en tidsgrænse for det 3. prøveforsøg i de tilfælde, hvor der ikke længere udbydes undervisning i et fag, f.eks. i tilfælde af valgfag udbudt af ph.d.-studerende på nogle meget specifikke områder, som der ikke er andre, der kan undervise i. Vi er dog bekymrede for, at bestemmelsen også kan tolkes mere bredt som omhandlende fag, der ikke udbydes hvert semester. Vi mener ikke, at der bør kunne fastsættes en grænse for, hvornår 3. prøveforsøg i de tilfælde, hvor et fag udbydes løbende årligt eller halvårligt. Vi ønsker derfor, at bestemmelsen præciseres, således at det fremgår tydeligt, at det kun er i de tilfælde hvor der ikke længere udbydes undervisning i et fag, at det kan fastsættes, hvornår den studerende senest skal deltage i 3. prøveforsøg.

Dispensationsmulighed ved studiestartsprøve

Af §27 fremgår det, at hvis universitetet indfører en studiestartsprøve, har de studerende kun to prøveforsøg til at bestå den. Alligevel fremgår det lige nu ikke af bekendtgørelsen, at der kan gives dispensation ift. antallet af prøveforsøg. Vi mener at dette er helt uacceptabelt, særligt taget i betragtning, at studiestartsprøven afgør, hvorvidt den studerende kan forblive indskrevet på sin uddannelse eller ej. Der er altid en vis risiko for, at nogle studerende vil være afskåret fra muligheden for at deltage i to på hinanden følgende prøveforsøg, f.eks. i tilfælde af længerevarende sygdom eller af personlige årsager. Vi ønsker derfor, at der indskrives en dispensationsbestemmelse i paragraffen, ligesom der findes i f.eks. §18.

Angående supplerende prøver og dispensation

Af §28 stk. 4 fremgår det lige nu, at universitetet kan dispensere fra stk. 1 vedrørende prøver i forbindelse med supplerende studieaktivitet, hvis der foreligger usædvanlige forhold. Stk. 1 omfatter dog ikke antallet af prøveforsøg, som er beskrevet i stk. 2, og paragraffen kan derfor tolkes som om, at universitetet ikke kan dispensere fra antallet af prø-

veforsøg. Af samme årsager som beskrevet ovenfor angående studiestartsprøven mener vi, at formuleringen bør ændres, så det fremgår, at universitetet også kan dispensere fra bestemmelserne i stk. 2 og hermed også kan dispensere fra antallet af prøveforsøg.

Angående mulighed for at klage over studiestartsprøven

Selvom det fremgår af lovbemærkningerne til ændringerne af universitetsloven, at studiestartsprøven ikke skal optræde på eksamensbeviset, så mener vi, at prøven naturligvis bør omfattes af samme klageregler, som det gælder for prøver, der optræder på eksamensbeviset. Det er helt afgørende for de studerendes retssikkerhed, at de har mulighed for at klage, såfremt at universitet har begået fejl ift. det retlige grundlag for prøven, eksamensgrundlaget, prøveforløbet eller bedømmelsen, særligt taget i betragtning, at prøven afgør den studerendes fortsatte mulighed for at være indskrevet på sit studium.

BACHELOR- OG KANDIDATADGANGSBEKENDTGØRELSEN

Angående orlovsmuligheder

Det fremgår af lovbemærkningerne til ændringerne af universitetsloven, at ministeriet vil vurdere om de centrale regler om orlov fastsat i bachelor- og kandidatadgangsbekendtgørelsen skal ændres som følge af de nye regler om studieaktivitet. DSF anbefaler, at dette sker med henblik på, at de studerende centralt sikres minimum 1 års ubegrundet orlov på både bachelor- og kandidatuddannelserne. I dag har studerende på nogle universiteter kun mulighed for at søge orlov i tilfælde af alvorlig sygdom, dødsfald eller andre alvorlige omstændigheder og kan ikke søge orlov til f.eks. politiske eller erhvervsmæssige aktiviteter. De må i stedet bruge de nuværende regler til at framelde sig fag og eksaminer, hvis de har brug for en pause i deres studier. Med de ændrede regler om studieaktivitet mister de studerende muligheden for på denne måde at tage pause fra deres uddannelse, og der bør derfor være lettere adgang til ubegrundet orlov.

DSF mener ikke at den tid, som studerende har orlov, bør tælle med i opgørelsen af studietiderne på universiteternes, da orlovperioden hverken koster samfundet penge i form af uddannelsesmidler eller SU. Vi er i den forbindelse helt uforstående overfor den nuværende praksis med at tælle orlovperioden med i opgørelsen over studietiderne på universiteterne og opfordrer til, at den ændres. Vi er bekymrede for, at den nuværende optællingsmetode medfører, at universiteterne fastsætter urimeligt stramme betingelser for tildeling af orlov, med stor risiko for at studerende der har brug for en pause fra deres uddannelse må droppe ud i stedet for at tage orlov.

For spørgsmål eller yderligere kommentarer og uddybninger, kontakt næstformand og uddannelsespolitisk ordfører, Rasmus Markussen på tlf. 28194501 eller rasmus@dsfnet.dk